

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 6. oktoober 2023
(OR. en)

13892/23

LIMITE

DUAL USE 11
POLCOM 225
COMPET 961
TELECOM 291
RELEX 1151
CFSP/PESC 1357

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Komisjoni dok nr:	C(2023) 6689 final
Teema:	KOMISJONI SOOVITUS, 3.10.2023, mis käsitleb ELi majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsate tehnoloogiavaldkondade täiendavat riskihindamist koos liikmesriikidega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2023) 6689 final.

Lisatud: C(2023) 6689 final

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 3.10.2023
C(2023) 6689 final

KOMISJONI SOOVITUS,

3.10.2023,

**mis käsitleb ELi majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsate tehnoloogiavaldkondade
täiendavat riskihindamist koos liikmesriikidega**

KOMISJONI SOOVITUS,

3.10.2023,

mis käsitleb ELi majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsate tehnoloogiavaldkondade täiendavat riskihindamist koos liikmesriikidega

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon ja kõrge esindaja on tunnistanud, et kasvavate geopoliitiliste pingete, üha tihedama majandusintegratsiooni ja tehnoloogia arengu kiirenemise tõttu võivad teatavad majandusvood ja -tegevus ohustada ELi majandusjulgeolekut, ning võtnud vastu ühisteatise Euroopa majandusjulgeoleku strateegia kohta,¹ et näha majandusjulgeoleku suhtes ette terviklik strateegiline lähenemisviis.
- (2) Euroopa majandusjulgeoleku strateegial on kolm sammast: edendada ELi majanduslikku baasi ja konkurentsivõimet pakkuda kaitset riskide eest ning luua ühiste probleemide ja huvidega tegelemiseks partnerlussuhted võimalikult laia ringi riikidega.
- (3) Selle raamistiku osana ning pidades silmas riske, mida teatavad majanduslikud sõltuvused ja tehnilised suundumused võivad endast kujutada, vajab EL selget ülevaadet riskidest, mis tema majandusjulgeolekut võivad ohustada, ja nende muutumisest aja jooksul.
- (4) Need riskid tuleks kindlaks teha ja neid tuleks hinnata koos ELi liikmesriikidega ning arvestada tuleks ka erasektori sidusrühmadelt dünaamiliselt ja pidevalt kogutavat teavet.
- (5) Euroopa majandusjulgeoleku strateegias on kindlaks määratud järgmised neli laiapiirilist ja mittetäielikku riskikategooriat, mida täiendavalt hinnata: tarneahelate vastupidavus, sealhulgas energiajulgeolek; elutähtsa taristu füüsiline ja küberjulgeolek; tehnoloogia turvalisus ja tehnoloogialeke; majandusliku sõltuvuse ärakasutamine ja majanduslik survestamine.
- (6) Komisjon võttis ühisteatises kohustuse hinnata tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogialekete riske majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsate strateegiliste tehnoloogiate loetelu alusel ning teha kõige tundlikumate riskide puhul ettepanek koostada elutähtsate tehnoloogiate loetelu, mida saaks kasutada ühiselt koos liikmesriikidega 2023. aasta lõpuks tehtaval riskihindamisel.

¹ JOIN(2023) 20 final

- (7) Ühisteatistes on määratud kindlaks kolm kitsalt määratletud ja tulevikku suunatud kriteeriumi, mille alusel valitakse täiendavaks hindamiseks välja tehnoloogiad, millega kaasnevad riskid on kõige tundlikumad: tehnoloogia toetav ja ümberkujundav mõju; tsiviil-sõjalise riskisutuse risk ning risk, et tehnoloogiat kuritarvitatakse inimõiguste rikkumise eesmärgil.
- (8) Tehnoloogia toetavat ja ümberkujundavat mõju käsitleva kriteeriumi puhul vaadeldakse, kas ja kuivõrd võimaldaks tehnoloogia arenguhüpet tulemuslikkuses ja tõhususes ja/või radikaalseid muutusi sektorites, võimetes jms.
- (9) Tsiviil-sõjalise riskisutuse riski käsitleva kriteeriumi puhul vaadeldakse tehnoloogia olulisust nii tsiviil- kui ka sõjalise sektori seisukohast ning selle väljavaateid edendada mõlemat valdkonda, samuti riski, et teatavaid tehnoloogiaid kasutatakse rahu ja julgeoleku kahjustamiseks.
- (10) Kriteeriumi puhul, mis käsitleb riski, et tehnoloogiat võidakse kuritarvitada inimõiguste rikkumise eesmärgil, vaadeldakse tehnoloogia võimalikku kuritarvitamist inimõiguste rikkumiseks, sealhulgas põhivabaduste piiramiseks.
- (11) Pärast esimest siseanalüüsi on komisjon kindlaks määranud kümne ELi majandusjulgeoleku seisukohast elutähtsa tehnoloogiavaldkonna loetelu. Tehnoloogiavaldkondade loetelus on võetud arvesse tsiviil-, kaitse- ja kosmosetööstuse koostoimet käsitleva tegevuskava alusel tehtud tööd². Loetelu võidakse käimasoleva protsessi käigus täiendavalt muuta, võttes arvesse tehnoloogia arengut.
- (12) Lähtudes kolmest kitsalt määratletud ja tulevikku suunatud kriteeriumist, mille alusel valitakse välja tehnoloogiad, mida täiendavalt hinnata, on käesolevas soovitusel loetletud neli tehnoloogiavaldkonda, kus tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogialekkega seotud riskid on väga suure tõenäosusega kõige tundlikumad ja vahetumad, nimelt kõrgetehnoloogilised pooljuhid, tehisintellekt, kvanttehnoloogia ja biotehnoloogia. Nendes tehnoloogiavaldkondades tuleks aasta lõpuks esmajärjekorras koos liikmesriikidega ühine riskihindamine korraldada. Liikmesriikidega tehtava analüüsi põhjal võidakse ühishindamisel keskenduda nende nelja tehnoloogiavaldkonna alarühmadele.
- (13) Loetelu ülesehitus vastab komisjoni hinnangule selle kohta, millistes neist tehnoloogiavaldkondadest on tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogialekkega seotud riskid suurema tõenäosusega kõige tundlikumad ja vahetumad. See võib olla abiks edasiste sammude üle otsustamisel. Komisjon peab liikmesriikidega avatud dialoogi täiendavate riskihindamiste asjakohase ajakava ja ulatuse üle, võttes muu hulgas arvesse ajateguri rolli riskide muutumises. Komisjon loodab, et nõukogus peetakse majandusjulgeoleku strateegia selle aspekti üle õigeaegselt arutelusid koos ühisteatise alusel toimuvate üldiste poliitiliste arutelude ja mõttevahetustega. Komisjon võib 2024. aasta kevadeks esitada asjaomaseid täiendavaid algatusi, võttes arvesse dialoogi ja algsete ühishindamiste käigus saadud esimesi kogemusi ning lisateavet, mida võidakse loetletud tehnoloogiavaldkondade kohta saada. Kui komisjon otsustab ettepanekute üle, mis käsitlevad ühes või mitmes loetletud täiendavas tehnoloogiavaldkonnas või selle alarühmas koos liikmesriikidega tehtavat täiendavat

² COM(2021) 70 final

ühist riskihindamist, võtab ta arvesse asjaomases tehnoloogiavaldkonnas rakendatavaid või kavandatavaid edendamise- või partnerlusmeetmeid. Üldisemalt peab komisjon silmas, kas ELi konkurentsivõime suurendamiseks asjaomastes valdkondades võetavad meetmed aitavad vähendada teatavate tehnoloogiatega kaasnevaid riske.

- (14) Riskihindamise eesmärk peaks olema selgitada välja ja analüüsida süsteemset laadi nõrkusi vastavalt sellele, milline on nende võimalik mõju ELi majandusjulgeolekule ja kui tõenäoline on, et see negatiivne mõju realiseerub. Koos liikmesriikidega tehtava eelseisva riskihindamise struktureerimiseks on komisjon kindlaks määranud mõned juhtpõhimõtted.
- (15) Käesolev soovitus ei piira riskihindamise tulemusi. Edasisi arutelusid selle üle, kas mõnes neist tehnoloogiavaldkondadest või nende alarühmadest on vaja võtta täpseid ja proportsionaalseid edendamise-, partnerlus- või kaitsemeetmeid, võib pidada üksnes riskide taseme ja laadi üksikasjaliku ühishindamise tulemuste põhjal. Liikmesriigid ja komisjon võivad seda teavet kasutada tulevaste poliitikameetmete kavandamisel, sealhulgas selleks, et võtta riiklikul, ELi või rahvusvahelisel tasandil edendamise-, partnerlus- või kaitsemeetmeid, mis peaksid olema proportsionaalsed käsitletava riski tasemega ja täpselt kindlaks määratud kohaldamisalaga. Seega ei saa praeguses eelhindamise etapis teha järeldusi selle kohta, kuidas EL või liikmesriigid kasutavad teatavat oma käsutuses olevat edendamise-, partnerlus- või kaitsemeetet majandusjulgeoleku parandamiseks.
- (16) Kõik meetmed, mida võidakse võtta, peavad olema proportsionaalsed ja täpselt kohandatud vastavalt iga elutähtsa tehnoloogiavaldkonna või asjaomase tehnoloogia puhul hinnatud riskidele. Kõigi rakendatavate meetmete eesmärk on muuta liitu nendes valdkondades tugevamaks ning need kavandatakse nii, et minimeerida võimalikku negatiivset ülekanduvat mõju turule ja majandusele. Eelkõige aitab hindamine välja töötada liidu poliitikat, millega toetada kindlaksmääratud tehnoloogiavaldkondades innovatsiooni ja tööstuse arendamist, sealhulgas rahvusvaheliste algatuste kaudu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. On soovitatav, et esimese sammuna hindaksid liikmesriigid koos komisjoniga 2023. aasta lõpuks lisas esitatud kümne elutähtsa tehnoloogiavaldkonna seast alljärgnevat nelja tehnoloogiavaldkonda, kus tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogialekkega seotud riskid on kõige tõenäolisemalt kõige tundlikumad ja vahetumad.

(a) Tiptasemel pooljuhtide tehnoloogia

Pooljuhid, mikroelektroonika ja fotoonika on elektroonikaseadmete olulised komponendid sellistes elutähtsates valdkondades nagu side, andmetöötlus, energeetika, tervishoid, transport ning kaitse- ja kosmosesüsteemid ja -rakendused. Arvestades, et sellel tehnoloogial on tohtu toetav ja ümberkujundav mõju ning et seda kasutatakse nii tsiviil- kui ka sõjalistel eesmärkidel, on majandusjulgeoleku seisukohast äärmiselt oluline, et EL püsiks selle välja- ja edasiarendamisel esirinnas.

(b) Tehisintellektitehnoloogia

Tehisintellekt (tarkvaral), kõrgjõudlusega andmetöötlusel, pilv- ja servandmetöötlusel ning andmeanalüüsil on suur hulk kahesuguse kasutusega rakendusi ning see on ülimalt vajalik eelkõige suurte andmehulkade töötlemiseks ning nende andmete analüüsi põhjal otsuste ja prognooside tegemiseks. Sellest seisukohast on tehisintellektitehnoloogial tohtu ümberkujundav potentsiaal.

(c) Kvanttehnoloogia

Kvanttehnoloogial on suur potentsiaal kujundada ümber nii tsiviil- kui ka militaarsektorit, sest see teeb võimalikuks uusi tehnoloogiaid ja süsteeme, milles kasutatakse kvantmehaanika omadusi. Praegu või tulevikus väljatöötatava kvanttehnoloogia täit mõju ei ole veel võimalik hinnata.

(d) Biotehnoloogia

Biotehnoloogial on väga suur toetav ja ümberkujundav mõju sellistes valdkondades nagu põllumajandus, keskkond, tervishoid, bioteadused, toiduahelad ja biotootmine. Mõnel biotehnoloogial, näiteks geenitehnoloogial, mida kasutatakse mikroorganismide geneetilisel muundamisel tekkivate patogeenide või kahjulike ühendite puhul, võib olla julgeolekuline/sõjaline mõõde, eelkõige juhul, kui seda väärkasutatakse.

2. Komisjon kutsub liikmesriike üles alustama avatud dialoogi muude lisas nimetatud tehnoloogiavaldkondade ja nende alarühmade riskihindamise asjakohase ajakava ja ulatuse üle, võttes arvesse kiiresti muutuvat geopoliitilist keskkonda ja seda, kui tõenäoline on loetletud tehnoloogiate puhul, et tehnoloogia turvalisuse ja tehnoloogialekkega seotud riskid on kõige tundlikumad ja vahetumad.
3. Ühise riskihindamise struktureerimiseks on kindlaks määratud alljärgnevad juhtpõhimõtted.
 - (a) Selgitada välja ja analüüsida nõrkusi vastavalt sellele, milline on nende võimalik mõju ELi majandusjulgeolekule ja kui tõenäoline on, et see negatiivne mõju realiseerub. Analüüsis tuleks kindlaks teha peamised ohuliigid ja ohusubjektid ning võtta negatiivse mõju tõenäosuse hindamisel vajaduse korral arvesse geopoliitilisi tegureid. Analüüsis tuleks muu hulgas silmas pidada tehnoloogia väärtusahelat, riskide muutumist ja asjakohase tehnoloogia arengut, sealhulgas võimalikke praegusi ja tulevase kitsaskohti, ELi suhtelise positsiooni kaardistamist igas tehnoloogiavaldkonnas, kaasa arvatud ELi suhtelise juhtpositsiooni peamised tagajad ja tegurid, ning tehnoloogia ökosüsteemi, sealhulgas teadusuuringute ja tehnoloogia tarneahela üleilmset omavahelist seotust.
 - (b) Ühishindamise ulatuse kindlaksmääramise etapis tuleks tähelepanu pöörata sellele, kas üksikasjalikul hindamisel keskendutakse tehnoloogiavaldkonna kõige asjakohasematele alarühmadele.
 - (c) Riskihindamine ei ole riigipõhine.
 - (d) Prioriseerida riske, millel võib olla mõju kogu ELile.
 - (e) Tagada koostoime ja vastastikune täiendavus varasemate ELi ja liikmesriikide tasandi analüüsidega ning kasutada neid riskihindamise protsessis.

- (f) Võtta arvesse erasektorilt saadud teavet.
4. Ühisel riskihindamisel tuleks taotluse korral tagada liikmesriikidelt või erasektorilt saadud teabe konfidentsiaalsus. Ühise riskihindamise lõppdokumendile tuleks määrata asjakohane salastatuse tase.
5. Hindamise peaksid läbi viima liikmesriigid ja komisjon, kasutades olemasolevaid või vajaduse korral uusi foorumeid, et kaasata iga elutähtsa tehnoloogia puhul vajalikke eksperte.
6. Komisjon jätkab tehnoloogia arengu seiret ja täiendab vajaduse korral käesolevat soovitusi, tehes ettepanekuid tehnoloogiate kohta, mida täiendavalt hinnata.

Strasbourg, 3.10.2023

*Komisjoni nimel
komisjoni liige
Thierry BRETON*

